

Elinikäisen oppimisen neuvosto pyrkii vaikuttamaan tulevaan hallitusohjelmaan

Elinikäisen oppimisen neuvosto on opetusministeriön yhteydessä toimiva asiantuntijaelin, joka käsittelee koulutuksen ja työelämän väliin yhteistyöhön sekä elinikäisen oppimisen edellytyksiin ja aikuiskoulutuspolitiikan kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.

Puheenjohtaja Petri Lempien mukaan neuvoston kunnianhimoisin tavoite tällä hetkellä on valmistella yhteinen näkemys siitä, millaisista toimista elinikäisen oppimisen edistämiseksi tulisi seuraavassa hallitusohjelmassa sopia.

Haluamme vaikuttaa politiikan suuntaan sillä tavalla, että elinikäisen oppimisen olisi vuonna 2015 enemmän totta jokaiselle suomalaiselle kuin mitä se tällä hetkellä on. Nämä tavoitteet liittyvät yhtä hyvin työuraan ja jaksamiseen työssä kuin myös ihmisen oikeuteen osallistua koko elämänsä ajan aktiivises-

ti yhteiskunnalliseen toimintaan, saada virikkeitä ja kehittää itseään.

- Suuntaamme viestimme erityisesti eduskuntavaaleihin valmistautuville poliittisille puolueille, jotka laativat juuri nyt vaaliohjelmia ja ovat myöhemmin työstämässä hallitusohjelmaa. Kun edustamme melko kattavasti koulutuskenttää ja työmarkkinajärjestöjä, sanomaamme tulee kantavuutta ja painoarvoa, Lempinen toteaa.

Elinikäisen oppimisen neuvosto aloitti työskentelynsä viime syksynä. Valtioneuvosto nimeää neuvoston jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Neuvoston työ perustuu tutkittuun tietoon ja viestintään, joilla tavoitellaan neuvoston toimikautta pidempää yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Neuvosto on antanut lausuntoja kansallisista ja kansainvälisistä hankkeista. Se on järjestänyt kaksi teemaseminaaria kuluvan kevään aikana. Tie toiselle asteelle – nuoret koulutuksen nivelvaiheessa -seminaarissa käsiteltiin nuorten kouluttautumismahdollisuuksia ja maahanmuuttajien integroitumista pääkaupunkiseudulla. Elinikäisestä oppimisesta lisävuosia työuraan -seminaarissa tarkasteltiin työuran aikana tapahtuvaa koulutusta ja ammatillisessa osaamisessa tapahtuvia muutoksia.

Neuvosto ei halua olla lausuntoautomaatti

Elinikäisen oppimisen neuvoston varapuheenjohtajana toimii yliopistojen rehtorien neuvoston edustaja, Helsingin yliopiston vararehtori **Hannele Niemi**. Niemen valinnalla haluttiin korostaa korkeakoulujen kasvavaa roolia aikuiskoulutuksessa ja elinikäisen oppimisen politiikan toimeenpanossa.

Neuvoston jäsenet edustavat oppilaitoskenttää, työelämää, opiskelijoita ja kuntasektoria. Neuvoston jäsenten edustamista järjestöistä ja yhteisöistä mainittakoon tässä vain muutama: EK, SAK, OAJ, Ammatillisen Aikuiskoulutuksen Liitto, ARENE, Suomen Kuntaliitto ja Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden liitto.

– Emme halua neuvoston olevan lausuntoautomaatti, vaan pyrimme eri tavoilla herättämään keskustelua. Olemme sillä tavalla moniäänisiä, ettemme tavoittele vain sellaisia kannanottoja, jotka kaikki neuvoston jäsenet voisivat allekirjoittaa, Lempinen painottaa.

Petri Lempinen itse toimii STTK:n koulutuspoliittisena asiantuntijana. Hän kuului järjestönsä edustajana ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta (AKKU) valmistelleeseen johtoryhmään, jonka vuosina 2008–2009 tekemät toimenpide-ehdotukset ovat tähän mennessä joko toteutuneet tai parhaillaan toteutumassa.

– Suomalainen ammatillisen koulutuksen järjestelmä on liian perustutkintokeskeinen. Sellaisena se ei riitä vastaamaan nopeasti muuttuvien ammattitaitovaatimusten ja vaihtuvien työurien haasteisiin, Elinikäisen oppimisen neuvoston puheenjohtaja *Petri Lempinen* toteaa.

- Uudistustyössä korostui se, että aikuiskoulutuksessa oppiminen siirtyy entistä enemmän työpaikoille. Muodollinen koulutus oppilaitoksissa tulee toki säilymään, mutta sielläkin työssäoppimisjaksot ja näyttötutkinnot ovat vieneet koulutusta pois oppilaitosten seinien sisältä, Lempinen toteaa.

- Työskentelymme aikana nousi esiin tarve luoda jonkinlainen foorumi, missä voitaisiin lähemmin tarkastella työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen liittyviä kysymyksiä. Se tehtävä lankesi luontevasti uudelle neuvostolle.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan neuvoston ensimmäinen tehtävä on ”seurata koulutuksen ja työelämän toimintaympäristön ja yksilöiden koulutustavoitteiden muutoksia sekä arvioida niiden vaikutuksia aikuisväestön osamismis- ja koulutustarpeisiin ja elinikäisen oppimisen politiikkaan”. Neuvoston tehtäviin kuuluu myös edistää korkeakoulujen, koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten yhteistyötä työelämän kanssa.

Neuvoston ohjelmajulistus julkaistiin huhtikuussa

Elinikäisen oppimisen neuvosto esitti helmikuussa, että työ- ja elinkeinoministeriö ja opetusministeriö ryhtyvät yhdessä kehittämään elinikäisen oppimisen ohjauspalveluita. Palvelut on esityksen mukaan järjestettävä siten, etteivät kansalaiset putoa eri viranomaisten palveluiden väliin.

Kansalaisilla on oltava alueellisesti tasavertaiset mahdollisuudet palveluiden käyttämiseen asuinpaikasta riippumatta. Neuvosto totesi esityksessään, että valtion tuottavuusohjelman henki-

löstövähennykset ja kuntien talousvaikeudet vaarantavat kansalaisten oikeuden tasa-arvoisiin palveluihin.

Suomesta puuttuu yhtenäinen elinikäisen ohjauksen strategia, josta on sovittu EU:n opetusneuvostossa marraskuussa 2008. Samoin Suomesta puuttuu EU:ssa sovittu elinikäisen oppimisen strategia, jossa käsiteltäisiin kokonaisuutena eri hallinnonalojen toimintaa elinikäisen oppimisen edistämiseksi.

Neuvosto julkaisi huhtikuussa ohjelmajulistuksensa, jolla oli tarkoitus antaa eväitä poliittisille puolueille vaaliohjelmiansa laatimiseen elinikäisen oppimisen näkökulmasta. Siinä korostettiin muun muassa työpaikoilla tapahtuvan oppimisen merkitystä ja omassa työssä hankitun osaamisen tunnustamista siinä tapauksessa, kun aikuinen palaa uudelleen asioimaan koulutusjärjestelmän kanssa.

- Aikuiskoulutuksessa olisi kyettävä vastaamaan niin ihmisten kuin yritystenkin tarpeisiin. Näin koulutuksenkin pitäisi kohdistua opetussuunnitelmaan kirjattujen oppisisältöjen sijasta sellaisen asiantuntemuksen lisäämiseen, joka aikuiselta vielä puuttuu, Lempinen sanoo.

Elinikäisen oppimisen neuvosto korvasi viime vuoden keväällä lakkautetun aikuiskoulutusneuvoston. OPM perusteli uudistusta silloin kahden ajankohittaisen kehittämishankkeen vaatimuksilla. Kyseessä olivat vapaan sivistystyön kehittämishankkeet vuosille 2009–2012 (KEHO) ja jo aikaisemmin mainittu ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus.

Markku Tasala